

Domarkompendium för Ledhundsprov.

Bedömningsgrunder.

Hunden skall föras i spårsele eller halsband av normalt utförande. Stryp eller tagghalsband är inte tillåtet. Hundens uppgift är att på ett effektivt sätt lokalisera älgen i terrängen och föra jägaren fram till denne. Hunden skall tydligt visa att den arbetar för att finna älg. Den skall vara tyst, normalt är det inte tillåtet att hunden gnisslar eller avger skall. Den skall inte dra så hårt i linan att den hässjar eller hostar. Den skall överhuvudtaget ta sig fram på ett stillsamt sätt. Den behöver som regel inte följa färskt älgspår utan arbeta med höjt huvud för om möjligt få vindvittring av älgen. Den skall kunna begagna vind och terräng förnuftigt för att därigenom utnyttja sina sinnen som lukt, syn och hörsel. Blir hunden villrådig var den har älgen skall det vara tillåtet att leda hunden tillbaka och på nytt söka sig upp mot vinden för att inte stöta älgen innan man har lokaliserat den. Hunden skall markera tydligt när älgen är i närheten. Det är inte fel om den går förbi älg om den har direkt vind av en annan. Provet kan genomföras på snötäckt mark.

Provtid.

Effektiv provtid skall vara minst 6 timmar. Provet kan fortsätta därefter max 1 timme om hunden är i älgarbete och är i närheten av att erhålla ett pris eller en prishöjning. Provet skall dock avslutas oavsett när detta pågående älgarbete är avslutat. Maximal effektiv provtid är 7 timmar.

Bedömningsmoment, poängskala och koefficienter.

Moment	Poängskala	Koeff.
1. Uppträdande vid sök efter älg	0-10	1
2. Förmåga att finna älg	0-10	3
3. Uppträdande när den markerar/närmar sig älg	0-10	3
4. Uppträdande framför/när den ser älg	0-10	2
5. Spårning	0-10	1

Bedömningsgrunder. Karaktärsskala för alla fem momenten.

- 10-9 Hunden utför ett felfritt arbete
- 8-7 Hunden utför ett mycket gott arbete utan vesäntliga fel
- 6-5 Hunden utför ett bra arbete under hela dagen. En del mindre fel kan förekomma.
- 4-3 Hunden utför ett mindre tillfredsställande arbete
- 2-1 Hunden fyller inte kraven för en ledhund
- 0 Diskvalificerande fel då inget arbete utförs
- K Hunden inte prövad i momentet

SVENSKA ÄLGHUNDKLUBBEN

Jaktprovsutbildning för ledhundsprov

Bedömningsmoment

1. Uppträdande vid sök efter älg.

Hunden skall vara uthållig och tydligt visa att den arbetar på ett målmedvetet sätt för att finna älg under hela provtiden. Den skall kunna använda vind och terräng förnuftigt för att därvid utnyttja lukt, syn och hörsel. Det är fel om hunden drar för hårt i linan eller vimsar från sida till sida. Flåsar hunden (ansträngt) måste domaren se efter om selen inte passar eller om det är att den drar för hårt i bandet. Det är en stor fördel om hunden går upp på förhöjningar i terrängen, för att på så vis kunna utnyttja luktförmåga, syn och hörsel på ett bättre sätt. Domaren måste ta hänsyn till väder och terräng vid värdering av hundens prestation.

Kommentarer.

Arbetsförmågan för hunden varierar med ålder och erfarenhet. Var inte för givmild med poängen om hunden inte hittar fram till älg under dagen.

Försök undvik starkt kuperad terräng, då har hunden liten möjlighet att känna avstånd och lokalisera vart älgan befinner sig.

Betygskala:

- 10-9 Hunden utnyttjar vind och terräng på ett bra sätt och går lätt i linan. Samarbetar utmärkt med sin förare.
- 8-7 Hunden utnyttjar vind och terräng på ett bra sätt. Den drar lite i linan utan att förstöra för jägaren. Hunden är inte så duktig på att utnyttja terräng och vittring (lukt).
- 6-5 Hunden är inte så duktig på att hitta älg (under normala goda jaktförhållanden) den drar mycket i linan och företar sig mindre önskade saker (irrar en del, en del intresse för annat vilt).
- 4-3 Hunden är inte duktig på att utnyttja terräng och vittring. Den är mer intresserad av annat vilt. Hunden drar för hårt i linan och samarbetar allt för dåligt med sin förare.
- 2-1 Hunden utnyttjar vittring och terräng dåligt. Samarbetar för dåligt med sin förare. Den drar mycket hårt i linan.
- 0 Hunden lämpar sig inte som ledhund.
- K Hunden ej prövad i momentet.

SVENSKA ÄLGHUNDKLUBBEN

Jaktprovsutbildning för ledhundsprov

2. Förmåga att finna älg.

När hunden funnit färskt älgviste, skall den utnyttja terräng och vind förnuftigt. Hunden bör i rätt tid lämna spåret för att gå över på vindvittring och därmed kunna kontrollera det hela på ett mer effektivt sätt. Blir hunden osäker om var den har älg, skall det vara tillåtet för föraren att leda hunden tillbaka i vind för att inte vindstöta före det man på nytt försöker komma fram och mera exakt lokalisera älg. Domaren bör i detta moment ta hänsyn till väder och terräng vid värdering av hundens prestationer. Det skall också i provberättelsen framgå på vilket avstånd från älg hunden går över till arbete på vindvittring. Primärt önskar vi att hunden skall finna älg på vindvittringsarbete. Under dåliga väderförhållanden kan det också godtas att hunden finner älg med hjälp av hörsel och syn. Alla moment är inte fullprovade förrän vi har hittat fram till älg och bör därför inte gå högre än 6 poäng om vi bara hittar varm avföring, ny lega, språngspår eller brunstgrop. Ifall vi på grund av hundens arbete kommer fram till hinder (älvar, vikar eller liknande) måste vi ta hunden runt hindret för att fortsätta hundens arbete. Vindvittringsarbete före hindret räknas då med.

Kommentarer.

Var uppmärksam på temperaturförändringar på morgon och förmiddag. Kall luft kan ligga kvar i dalsänkor innan solen värmt upp luften så att den sedan stiger upp på dalsidorna. Påbörja provet så att hunden inte har vittring av älg redan vid provets början. Då blir ej hunden provad på rätt sätt i alla moment.

När startar moment 2 och 3? Läs hundens arbete. Den vill ofta bli mer riktighetsbestämd när moment 2 börjar. Vid sämre väderförhållanden så måste man ta hänsyn till att hunden har svårare att lokalisera vart älg befinner sig. Därför så kan moment 2 och 3 sammanfalla vid svårare väderförhållanden.

Betygskala:

10-9	Hunden är särskilt duktig till att hitta älg, utnyttjar vind och terräng på ett utmärkt sätt, är lätt och fin i linan och samarbetar utmärkt med sin förare. Särskilt gott vindvittringsarbete.
8-7	Hunden utnyttjar vind och terräng på ett bra sätt. Den är mycket duktig till att hitta älg. Mycket gott vindvittringsarbete, är ej beroende av spår under vanliga jaktförhållanden.
6-5	Hunden är inte så duktig på att finna älg (under normala goda förhållanden) den drar mycket i linan och företar mindre önskade saker (irrar en del, en del intresse för annat vilt).
4-3	Hunden är inte duktig på att hitta älg. Utnyttjar vittring och terräng på ett för dåligt sätt under goda jaktförhållanden. Intresserar sig för mycket av annat vilt när den arbetar med älg. Har svårigheter med att hitta älg.
2-1	Hunden har stora problem med att hitta älg. Vill helst jaga annat, är mycket orolig, och ej samarbetsvillig med sin förare. Viljan att uthålligt jaga finns ej.
0	Hunden är oanvändbar som medhjälpare under ledhunds jakt.
K	Hunden ej prövad i momentet.

SVENSKA ÄLGHUNDKLUBBEN

Jaktprovsutbildning för ledhundsprov

3. Uppträdande när den markerar/närmar sig älg.

Hunden skall lugnt och tyst leda provgruppen fram och tydligt markera var älgen står. Det skall bedömas strängt om hundens uppträdande orsakar att älgen stötes. Domaren skall vara säker på att det är älg hunden arbetar med. Att hunden markerar är mycket viktigt. Domaren bör före provstart fråga hundföraren hur hans hund markerar att de är i närheten av älg. Detta med väder och före måste domaren ta i beaktande vid sin bedömning. Är hunden bedömd i moment 2 skall den som regel också bedömas i moment 3. (Men det är inte säkert att hunden är fullprovad i momentet, kom ihåg att få med detta i skrivningen).

Kommentarer.

När hunden markerar älg skall man vara observant hur hunden arbetar. Avancera försiktigt och var observant på framförvarande terräng. Om samtal måste ske så skall detta var tystlåtet. Om det är svåra förhållanden så får ansmygningen ta längre tid än vid normala förhållanden. Lägg inte för stor vikt på om det uppstår svåra förhållanden för hunden. Belasta inte hunden om ljud uppstår av föraren eller domaren som ev. torra kvistat och ev. torr mossa i terrängen.

Unga hundar kan vara ivrigare i sitt uppträdande och om selen eller bandet ej passar hunden skall man ta hänsyn till detta vid bedömningen.

Betygsskala:

10-9	Hunden markerar tydligt vart älgen står. På hundens beteende måste föraren kunna se när de närmar sig älgen.
8-7	Mycket fint uppförande. Tydlig markering, inte helt stillastående pga för stor iver.
6-5	Bra uppförande. Markerar att det är älg i närheten, men har problem med att lokalisera den. Drar mycket i linan i sin iver att komma fram.
4-3	Hunden markerar att det är älg i närheten, men uppför sig så att älgen skräms. Drar hårt i linan. Är osäker och störande (låter).
2-1	Hunden har stor problem med att markera älg. Detta leder till att älgen skräms. Hunden flåsar (flåsning pga. värmen medräknas ej) och småpiper.
0	Hunden ej lämpad för ledhundsjakt.
K	Hunden ej provad i momentet.

SVENSKA ÄLGHUNDKLUBBEN

Jaktprovsutbildning för ledhundsprov

4. Uppträdande framför/när den ser älg.

När hunden får se/lokaliserat älg, skall den förhålla sig tyst och lugn. För att hunden skall erhålla högsta poäng i momentet skall den vara lika tyst när älgen stötes. Domaren skall vara förvissad om att det är älg hunden arbetar med. För att ge 10-9 poäng skall domaren vara säker på att hunden sett älgen. Hunden kan tilldelas 1 pris även om hunden icke sett älgen, bara domaren sett den. Det är fel om hunden hela tiden rycker och sliter i linan och därigenom skulle förstöra ett tillfälle för skott. Måttliga gnisslingar från hunden kan tolereras **efter** det att älgen stötts och gett sig av. Momentet kan inte bedömas på en tillfällig sedd älg. Föraren har inte tillåtelse att lyfta hunden för att den skall få se älgen. Vad är en slumpmässigt (tillfällig) sedd älg? Det är en älg hunden får se utan att vara i arbete med älg. Men är hunden i arbete med älg (spårning-vädning) och samtidigt får se älg, då är detta inte en slumpmässig sedd älg.

Kommentarer.

Här är samarbetet mellan hund och förare viktigt. Hunden får inte förstöra för föraren. Hunden skall vara helt lugn när den har närkontakt med älgen även vid synkontakt. Detta är en fullgod prestation. Är det vindstilla är det svårt att förstå hur hunden uppfattar situationen. När man ej ser älgen måste man i denna situation acceptera att hunden ej klart markerar vart älgen befinner sig. Det kan även finnas fler älgar i närområdet detta försvårar även för hunden. Viktigast är att hundens förtjänst har underlättat för att erhålla skottillfälle.

Domaren skall se älgen i moment 3 eller 4 för att kunna tilldela hunden 1 pris. Varför? Det är för att vi skall vara säkra på att det är älg som hunden uppsökt. (ej brunstgrop, spår eller lega) Hunden kan även ha markerat ljud av älg. Efter att älgen blir stött var observant och kontrollera om fler älgar var i närområdet.

Betygsskala:

10-9	Hunden är lugn och tyst, möjlighet att skjuta älg utan hänsyn till vegetationsförhållanden. Hunden är lika lugn efter att älgen stötts.
8-7	Mycket bra uppförande. Blir något orolig när älgen stöts, utan att det stör jägaren. Måttfull gnissling godtas endast efter att älgen är stött.
6-5	Bra uppförande. Hunden är lite orolig, vilket är mindre bra. Blir orolig när älgen är stött.
4-3	Hunden är allt för orolig, drar hårt i linan och försvårar för föraren vid ett eventuellt skottillfälle.
2-1	Hunden väsnas så att älgen skräms i samband med att hunden fått syn på den/lokaliserat den.
0	Hunden skäller då den är nära/ser älg.
K	Hunden ej prövad i momentet.

SVENSKA ÄLGHUNDKLUBBEN

Jaktprovsutbildning för ledhundsprov

5. Spårning.

Hunden skall spåra säkert och bra. Den skall inte slita och dra i linan så att ett godtagbart samspel mellan hund och förare uteblir. Den bör som regel inte följa ett älgspår alltför spårnoga, utan arbeta med huvudet högt för om möjligt få vindvittring av älgen.

Terräng, vind och före, samt spårens ålder skall värderas. Har man vind i ryggen och det råder osäkerhet om spårens ålder kan man godta att hunden inte behöver arbeta spårnoga.

En del gånger får hunden problem med att fullfölja ett spår i en halvtimme sammanhängande. Ex. Att hunden går över på vindvittring, att älg går ut ur terrängen eller att det är andra fysiska spärrar (sjöar, vägar och järnvägar). Detta på grund av fara/säkerhetsskäl. Då måste domaren göra en bedömning och inte straffa hunden.

Kommentarer.

Korsar andra spår över provspåret och hunden byter spår skall man föra hunden tillbaka till det ursprungliga spåret. Spårnoga hund och som går för fort har svårt att känna vindvittring i närliggande område och därmed försvåra att genomföra ledhundsprovet. Lägg inte för mycket tid på att kontrollera hundens spårning och försöka hitta spårtecken av älgen då stör man hundens arbete och försvårar för hunden att genomföra provet. Med lite rutin så kan man kontrollera hundens arbete i spårmomentet utan att ibland kolla ev. spårstämplar av älgen. Hunden kan följa spåret ganska väl även om han följer spåret på vindvittring.

Betygsskala:

10-9	Särskilt god spårning på vindvittring. Är bestämd och vill tydligt fullfölja spårningen med särskilt god kontroll, i en halvtimme.
8-7	Mycket bra spårning. Har god kontroll på spåret och följer mycket bra med alla sinnen, i en halvtimme.
6-5	Bra spårning, men är för spårnoga under goda vindförhållanden. Behöver en del hjälp av föraren.
4-3	Vill spåra, men mister spåret efter några minuter. Måste få hjälp av föraren.
2-0	Mister spåret direkt, eller vill inte spåra.
K	Hunden ej prövad i momentet.

Prisvalörer.

För 1. pris ledhund krävs minst 75 poäng sammanlagt. Hunden skall uppnå minst 7 poäng i samtliga moment. Domaren skall ha sett älgen.

För 2. pris ledhund krävs mins 65 poäng sammanlagt. Hunden skall vara bedömd i alla moment och ha uppnått minst 6 poäng i moment 2.

För 3. pris ledhund krävs minst 50 poäng sammanlagt. Hunden skall vara bedömd i alla moment.